

Fagseminar om urbanhydrologi

29. September 2011, Auditorium VG1,

Department of hydraulic and environmental engineering, NTNU

S. P. Andersensvei 5. 7491 Trondheim

Innledning til

Fagseminar om **URBANHYDROLOGI**

Grunnlag for moderne og bærekraftig urban overvannshåndtering

Sveinn T. Thorolfsson

Fagseminar om urbanhydrologi

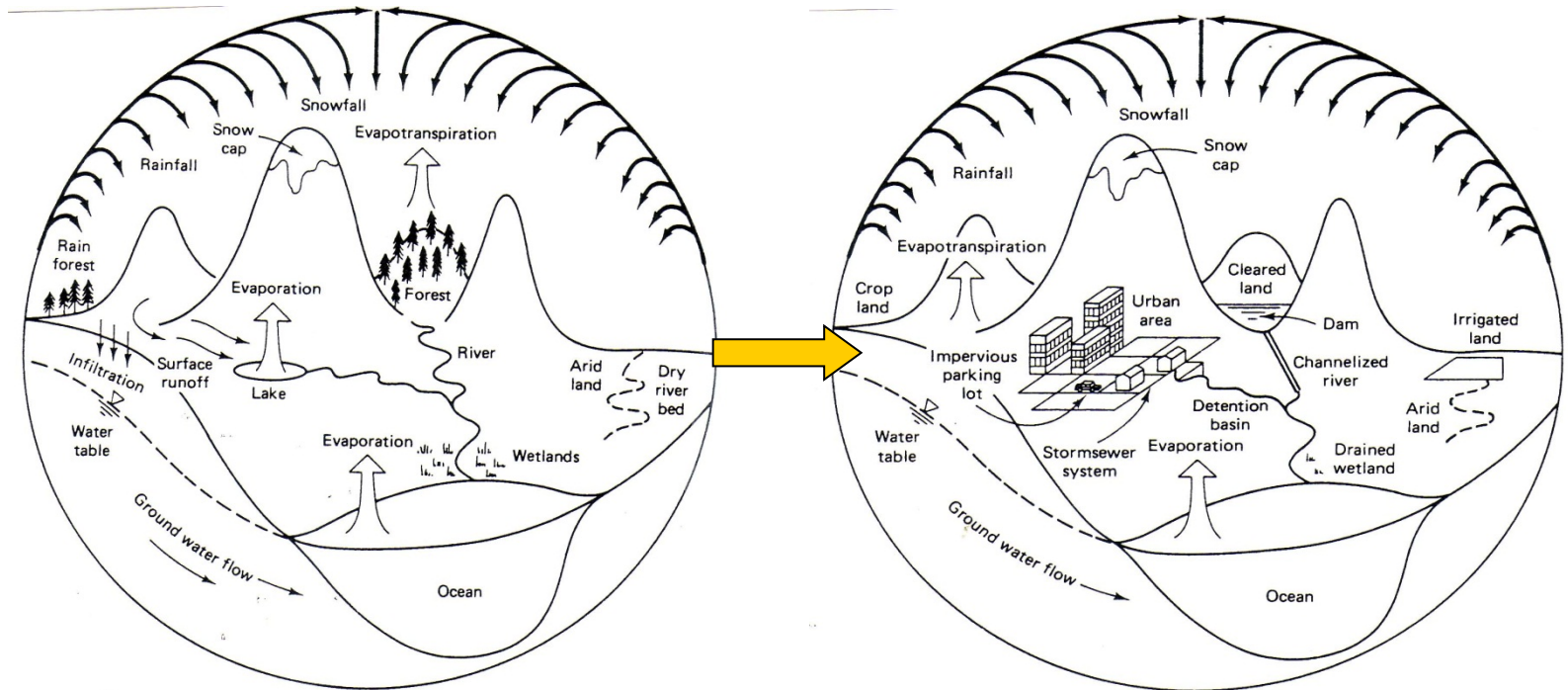
29. September 2011, Auditorium VG1,

Department of hydraulic and environmental engineering, NTNU

S. P. Andersensvei 5. 7491 Trondheim

Tid	Tittel	Foredragsholder
09:15 - 09:45	Registrering og kaffe Ordstyrer	Sveinn T. Thorolfsson
09:45 - 10:00	Åpning og innledning Urbanhydrologi	Sveinn. T. Thorolfsson, NTNU
10:00 - 10:30	Hva gjør myndighetene på området Urbanhydrologi - overvannshåndtering, jfr. klimaendringene og fortetting?	Terje Farestveit, KLIF
10:30 - 11:00	Tiltak for å møte målene i vann- og flomdirektivet	Bent Braskerud, NVE
11:00 - 11:30	Utviklingen i Urbanhydrologi i Norge - I fortid, nåtid og fremtid	Arne Tollan
11:30 - 11:45	Posterpresentasjoner	
11:45 - 12:30	Lunsj Ordstyrer	Hans de Beer
12:30 - 13:30	SUDS for urban areas and roads	Chris Jefferies , University of Abertay Dundee, Scotland
13:30 - 14:00	Overvannshåndtering og forurensning, alternative løsninger	Rolf Tore Ottesen, NGU
14:00 - 14:30	Overvannshåndtering i "Fremtidens byer" - Blå-grønne overvannsløsninger ved Brøset i Trondheim	Sigrid Vasselje, Asplanviak og Birgitte Johannessen, Trondheim kommune
14:30 - 14:50	Pause	
14:50 - 15:20	Bruk av regnbed for rensing av overvann i kaldt klima	Kim Paus, NTNU
15:20 - 15:40	Behov for systematisk datainnsamling og overvåking i det urbane vannkretsløpet	Hans de Beer, NGU
15:40 - 16:00	Urbanhydrologisk målenett i Norge - er det nødvendig?	Sveinn T. Thorolfsson, NTNU og Hans Vebjørn Kristoffersen Cowi
16:00 - 16:20	Hvilken kompetanse trengs for imøtekomme urbanhydrologiens utfordringer?	Tom Baade-Mathiesen og Erlend Brockmann, Norconsult og RIF
16:20 - 16:30	Utdeling NHR pris	
16:30 - 16:45	Oppsummering og avslutning	

Effekt of urbanisering

Hydrologic cycle of the natural environment

Hydrologic cycle of the urban environment

McCUEN R.H. (1998)

Arrangører

Seminaret arrangeres i samarbeid mellom:

- Norsk Hydrologiråd (NHR)
- Institutt for Vann- og Miljøteknikk, NTNU
- NGU
- Interreg IVb prosjekt Skills Integration and New Technologies (SKINT)
- Trondheim kommune

Det er påmeldt 76 deltakere med en bred, tverrfaglig fagbakgrunn fra:

- Praksis; kommuner (9), statens vegvesen (9), konsulenter (12) mm
- Undervisning; NTNU, UMB, NGU, Ingeniørhøgskoler (HiØ, HIST, HiO, HiT)
- Studenter; Fra NTNU, UMB, NGU
- Forskning;
- Andre;

Utfordringene

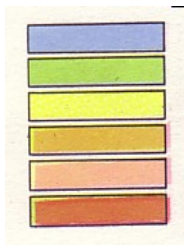
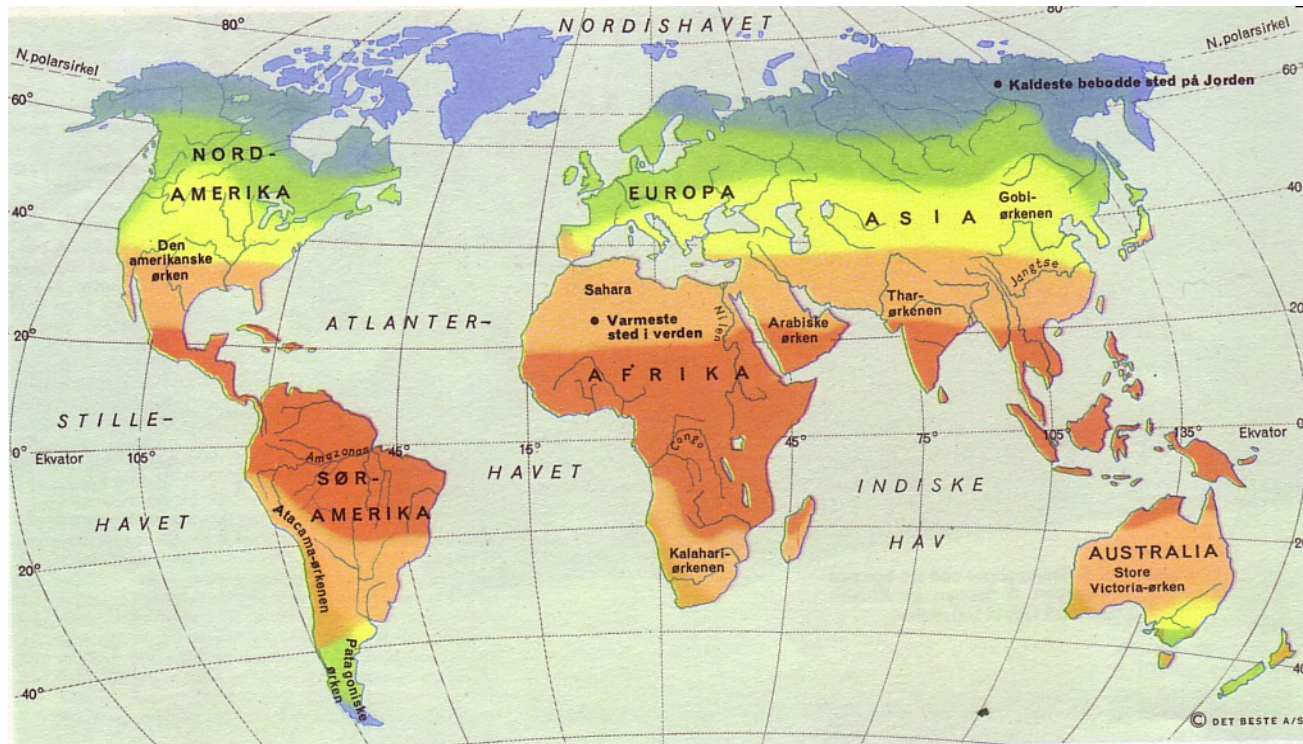
- 1. Økning i befolkning på Jorden, også i Norge**
Fra 2008 bor det flere mennesker i urban strøk
en på landet
- 2. Økt avrenning**
- 3. Klima endringer**
  - Varmere klima
  - Øke nedbør gir økt avrenning
  - Havnivå stigning

Venter mye mer nedbør

Behov for urbanhydrologisk kompetanse

- Rekordregnet i sommer og høst gir en forsmak på hvor vått det kan bli i fremtiden. Prognoser fra klimaforskerne viser at i 2075 kan den normale nedbørmengden ha økt med opp til 50 prosent i deler av Trøndelag.
- 14. september opplevde folk på Innherred at husene ble fylt med flomvann for andre gang på en måned. De voldsomme nedbørsmengdene i Nord-Trøndelag har gjort store skader på veier, eiendommer og kjøretøy
- Se: <http://www.adressa.no/nyheter/nordtrondelag/article1695171.ece>

Cold Climate (CC) - regions

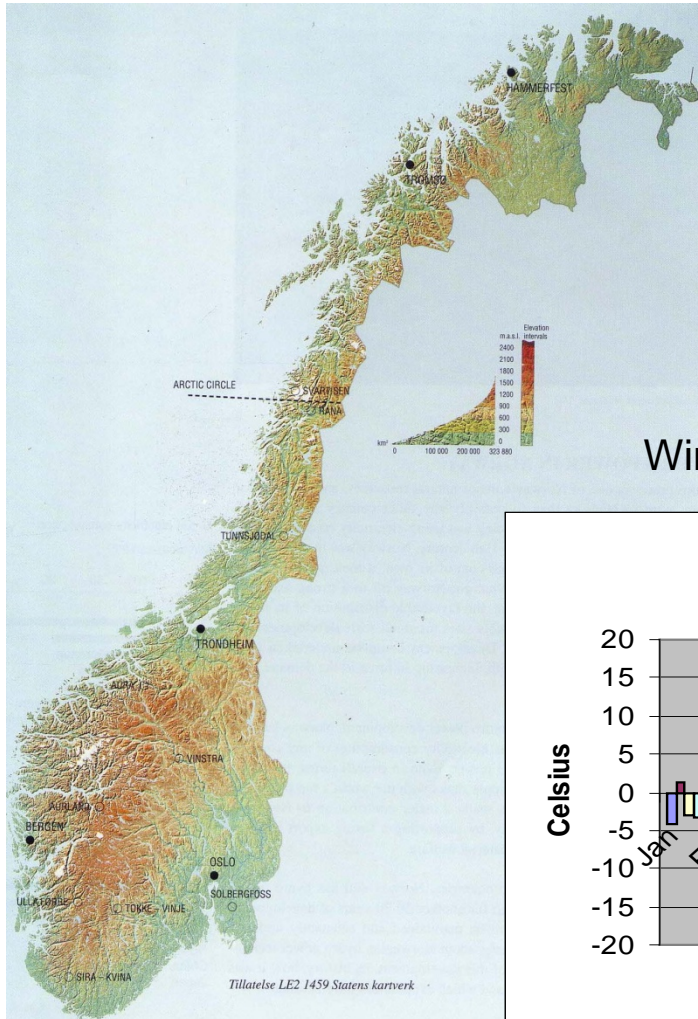

- Always cold
- Warm summer – cold winters
- Very warm summer – cold winters
- Always warm
- Warm summer – Warm winters
- Always warm

In Norway we have cold climate
 More than 1 billion people live in
Cold Climate Regions

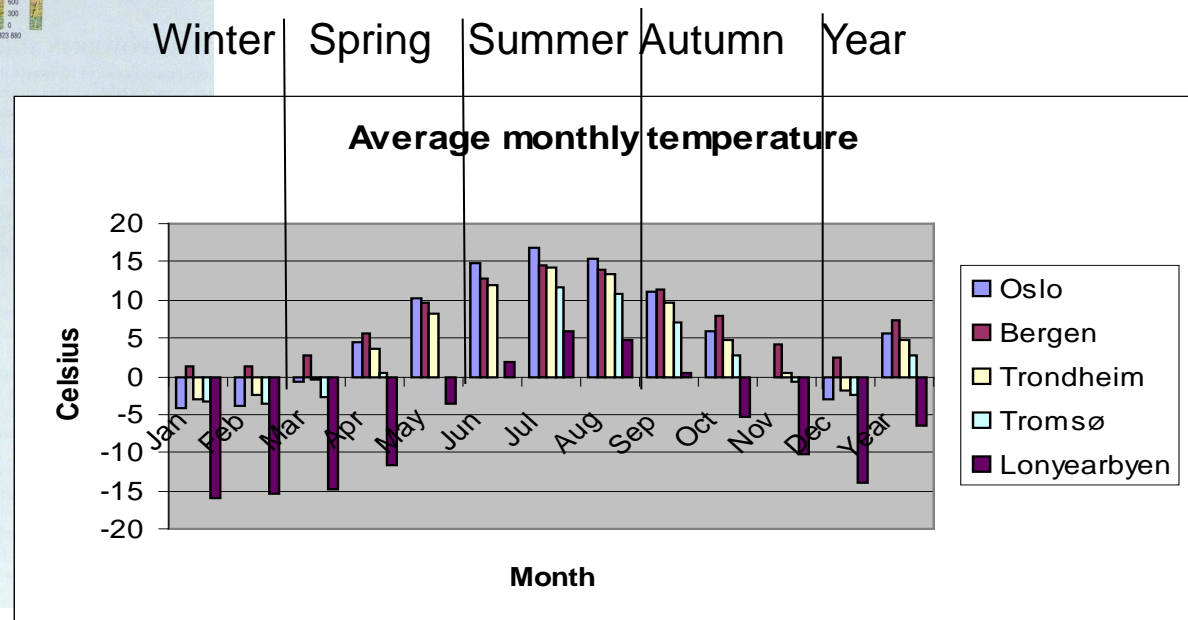

Mean temperature in some Norwegian Cities

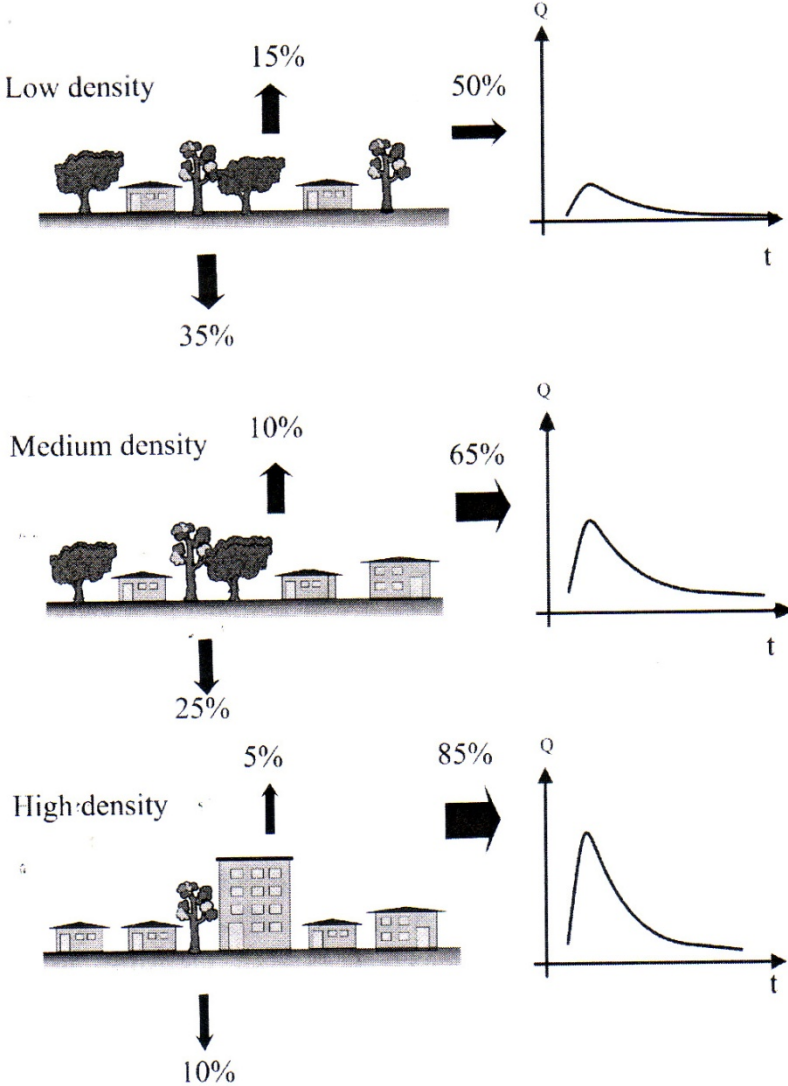
The temperature is depending on:

1. Latitude.
2. The level above sea level

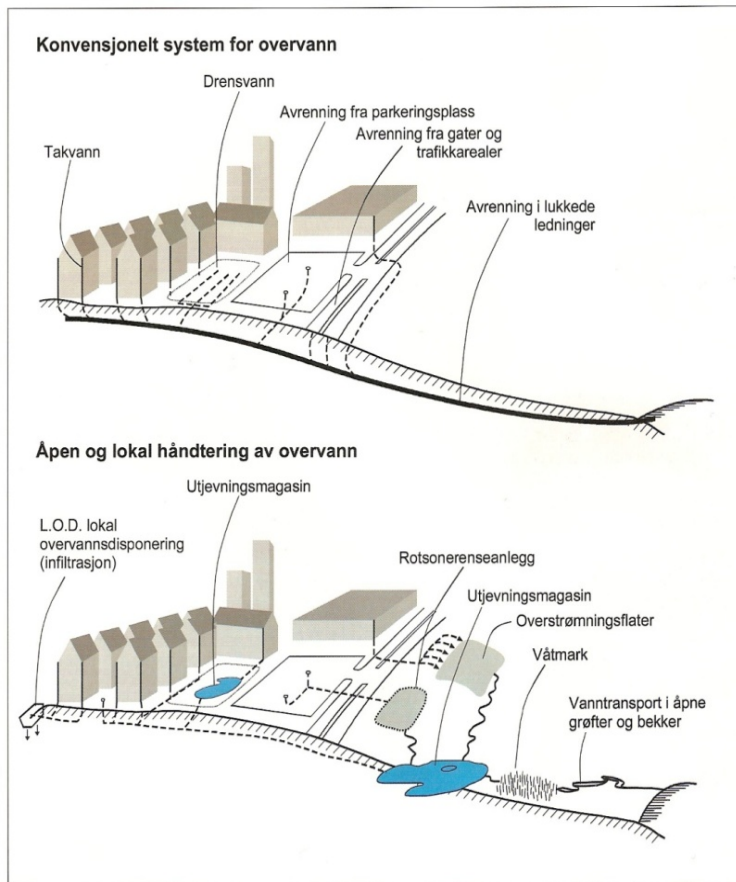

Effects from urbanization

Fra konvensjonelt til bærekraftig overvannssystemer

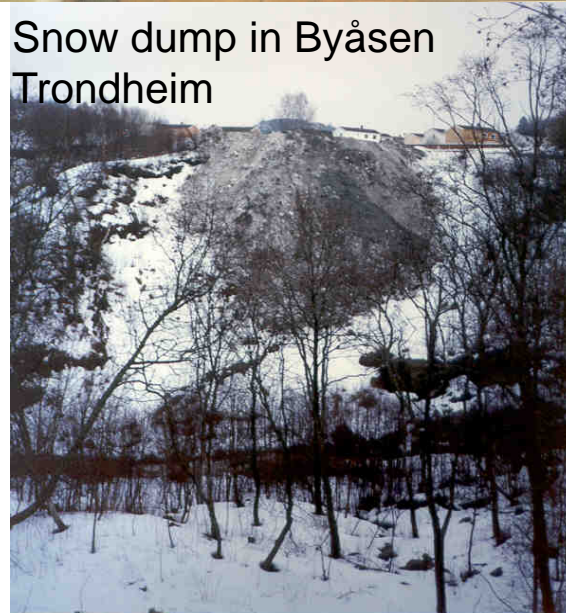
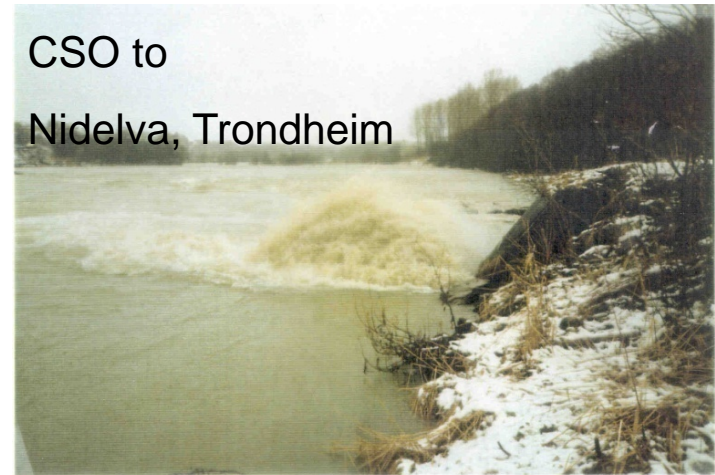
A conventional stormwater system

Fra rør til areal

Alternativ overvannshåndtering omfatter :

- Overvannsbassenger
- Infiltrasjonsbassenger
- Infiltrasjon på grønne områder
- Swales (forsenkninger)
- Perkolations bassenger
- Kunstige våtmarker
- Naturlige våtmarker
- Regnbed - Raingardens - Bioretention
- Fordrøyningsbassenger
- Oljeilseparator

Eksempler på flom, overløpsutslipp og forurensning pga overvann

Program

Tid	Tittel	Foredragsholder
09:15 - 09:45	Registrering og kaffe Ordstyrer	Sveinn T. Thorolfsson
09:45 - 10:00	Åpning og innledning Urbanhydrologi	Sveinn. T. Thorolfsson, NTNU
10:00 - 10:30	Hva gjør myndighetene på området Urbanhydrologi - overvannshåndtering, jfr. klimaendringene og fortetting?	Terje Farestveit, KLIF
10:30 - 11:00	Tiltak for å møte målene i vann- og flomdirektivet	Bent Braskerud, NVE
11:00 - 11:30	Utviklingen i Urbanhydrologi i Norge - I fortid, nåtid og fremtid	Arne Tollan
11:30 - 11:45	Posterpresentasjoner	
11:45 - 12:30	Lunsj Ordstyrer	Hans de Beer
12:30 - 13:30	SUDS for urban areas and roads	Chris Jefferies , University of Abertay Dundee, Scotland
13:30 - 14:00	Overvannshåndtering og forurensning, alternative løsninger	Rolf Tore Ottesen, NGU
14:00 - 14:30	Overvannshåndtering i "Fremtidens byer" - Blå-grønne overvannsløsninger ved Brøset i Trondheim	Sigrid Vasselje, Asplanviak og Birgitte Johannessen, Trondheim kommune
14:30 - 14:50	Pause	
14:50 - 15:20	Bruk av regnbed for rensing av overvann i kaldt klima	Kim Paus, NTNU
15:20 - 15:40	Behov for systematisk datainnsamling og overvåking i det urbane vannkretsløpet	Hans de Beer, NGU
15:40 - 16:00	Urbanhydrologisk målenett i Norge - er det nødvendig?	Sveinn T. Thorolfsson, NTNU og Hans Vebjørn Kristoffersen Cowi
16:00 - 16:20	Hvilken kompetanse trengs for imøtekomme urbanhydrologiens utfordringer?	Tom Baade-Mathiesen og Erlend Brockmann, Norconsult og RIF
16:20 - 16:30	Utdeling NHR pris	
16:30 - 16:45	Oppsummering og avslutning	